

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר מסטטנשט הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו" אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא, הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרה"ק רבי שלמה הפהן בהרה"צ ר' דב צבי רבינובניץ זצ"ל הגאון רבי יעקב ב"ר בנמינן קמינצקי ז"ל

משנה ה'

רבינו עובדיה מברטנורא

את שדרכו להמדד בדקה ומדדו בגסה - גרסינן. טפילה דקה לגסה - ופטור כשהוא מוכר בגסה, ולא אמרינן כיון דדרכו למוד בדקה חייב אף כשמודד בגסה. ובלח דינר - מידה שיש בה מה שהוא שווה דינר. לפי שלא היתה מידה ידועה ללח, שהשער משתנה תמיד, לכך שיערו בדמים. אבסרה - לא במידה ולא במשקל אלא לפי האומד, פטור דהוי כמוכר בגסה. ואין הלכה כרבי יוסי:

רבי מאיר אומר: את שדרכו להמדד בגסה דבר שברוך כלל מוכרים אותו במידה גסה, כגון תבואה, **וממדדו בדקה** ופעם אחת מכרו במידה קטנה - **טפילה דקה לגסה** ודינו כאילו נמדד במידה גסה, ופטור מלעשרו דמאי **את שדרכו להמדד בדקה** דבר שרגלים למכרו במידה קטנה, כגון: קטניות, **וממדדו בגסה** ואירע שמכרו במידה גסה - **טפילה גסה לדקה** ודינו כאילו נמדד בדקה, וחייב לעשרו משום דמאי. פירשנו לפי דברי הרמב"ם שמבאר את המשנה עפ"י גירסת המשנה שלנו, ולפי פירוש זה נמצא שרבי מאיר חולק כאן על חכמים שבמשנה הקודמת, שכן חכמים הולכים אחר המידות, שהמוכר במידה גסה, אפילו דבר שדרכו להימכר במידה קטנה, פטור מלעשר דמאי, וכן להיפך, המוכר במידה קטנה, חייב לעשר דמאי. ואילו רבי מאיר הולך אחר הדבר שנמכר, כמו שביארנו. אבל הרב מברטנורא גורס במשנתנו 'את שדרכו להימדד בדקה וממדדו בגסה' - כלומר שלפי פירוש, רבי מאיר אינו חולק על המשנה הקודמת, אלא בא להוסיף, שהולכים תמיד אחר המדידה, ואפילו דבר שדרכו להימכר במידה קטנה (דקה), אם מדדו במידה גסה, דינו כסיטונאי ופטור מלעשר דמאי, וכן להיפך. **איזו היא מדה גסה** שואלת המשנה איזו כמות נקראת 'מידה גסה'? **ביבש** בתבואה ובפירות **שלשת קבין** חצי סאה (כ 6 ליטרים), **ובלח** כגון יין ושמן **דינר** כמות הנמכרת בשווי של דינר. **רבי יוסי אומר: סלי תאנים, וסלי ענבים, וקפות של ירק** המוכר את כל אלו - **כל זמן שהוא מוכרן אכסרה** עפ"י אומדן, היינו לא במידה ולא במשקל, **פטור** מלעשר דמאי, שדינו כמוכר במידה גסה.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה הרבנית פערייל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלאינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה א'

רבינו עובדיה מברטנורא

מאכילין את העניים דמאי – אפילו הן חברים. וצריך להודיען, והרוצה לעשרן יעשרן. ואת האכסניא – חיל של מלך ישראל העובר ממקום למקום ומוטל על בני המקום לפרנסם, מאכילין אותם דמאי בזמן שהיא עוברת, אבל לנו שם בלילה חייבין לתקן. רבן גמליאל היה מאכיל את פועליו דמאי – עניים היו. ואין הלכה כרבן גמליאל, דכיון דחייב במזונותיהן נמצא פורע את חובו בדמאי. ואת שאינו מעושר למעשר – ונותנין לו ביותר מכדי מעשרותיו, ונמצאו כל האדם אוכלים מתוקן. ובית שמאי טעמיהו דאמרי אין מאכילין את העניים דמאי. והרוצה לתקן יתקן – שלא הותר הדמאי לעניים אלא כשאוכלין אכילה אחת אצל בעל הבית. אבל הפירות שיבואו לידם חייבים הם לעשרן דמאי. דיקא נמי דקתני 'מאכילין את העניים דמאי' ולא תני 'העניים אוכלין דמאי'. כן כתב הרמב"ם.

מְאָכִילִין אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי הוּאֵיל וְרוּב עַמֵי הָאָרֶץ מְעַשְׂרִים הֵם, וְתַקְנַת דְּמַאי הִיא חוּמְרָה בְּלַבַּד, לְפִיכֵךְ הִקְלוּ חֲכָמִים בְּעֲנִיִּים שִׁיחִיה מוֹתֵר לְהַאֲכִילֵם דְּמַאי. וַיֵּשׁ מִפְרָשִׁים שֶׁהִתִּירוּ לְעֲנִיִּים אֲכִילַת דְּמַאי, כְּדִי לְהַקֵּל עֲלֵינוּ אֶת הַצְדָּקָה, וְאֶת הָאֲכִסְנִיָּא דְּמַאי יֵשׁ מִפְרָשִׁים שִׁיחִיבֵם לְמַלְכֵי הָעוֹבְרִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וּמוֹטֵל עַל בְּנֵי הַמְּקוֹם לְפָרְנָסָם, וְהָרִי הֵם כְּעֲנִיִּים הוּאֵיל וְאִינֵם בְּבִתְיָהֶם, וְלֹכְן מוֹתֵר לְהַאֲכִילֵם דְּמַאי. וַיֵּשׁ מִפְרָשִׁים שִׁיחִיבֵם לְפָרְנָסָם הֵם אֹרְחִים שְׂבָאוּ לְבֵית, וְכַשֵּׁם שֶׁהִקְלוּ חֲכָמִים מִשׁוּם מִצְוֹת צְדָקָה, כִּךְ הִתִּירוּ לְהַאֲכִיל דְּמַאי לְאֹרְחִים לְחִיזוּק מִצְוֹת הַכִּנְסַת אֹרְחִים, כְּדִי לְהַקֵּל עַל בְּעָלֵי הַבַּיִת הַמְּאֹרְחִים בְּבֵיתָם*. וְרַבֵּן גְּמַלְיָאֵל הָיָה מְאָכִיל אֶת פּוֹעְלָיו דְּמַאי לְפִי שֶׁהָיוּ עֲנִיִּים. וְאִין הִלְכָה כְּמוֹתוֹ, שֶׁהוּאֵיל וְהוּא חִיב לְתַתּוֹת לְהֵם מְזוֹנוֹת, נִמְצָא שֶׁהוּא פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ עִ"י הַדְּמַאי, דְּבַר שֶׁהוּא אֲסוּר לְעִשׂוֹתוֹ. וַיֵּשׁ מִפְרָשִׁים שֶׁהִמְדוּבַר שֶׁהַאֲכִילֵם דְּמַאי בְּסִעוּדָה שְׁלֵא הִיא חִיב לְתַתּוֹת לְהֵם, וְכִיוּן שֶׁנִּתְּן לְהֵם בְּתוֹרַת צְדָקָה, לְפִיכֵךְ מוֹתֵר הִיא לְהַאֲכִילֵם דְּמַאי. גְּבַאי צְדָקָה שְׂגוּבִים צָרְכִי מְזוּן מִבְּנֵי הָעִיר - בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: נוֹתְנִין אֶת הַמְּעֵשֶׂר הַיֵּינוּ אֶת מֵה שֶׁגָּבוּ מִמֵּי שֶׁהוּא נֶאֱמָן עַל הַמְּעַשְׂרוֹת, נוֹתְנִים אוֹתוֹ לְשְׂאִינוּ מְעֵשֶׂר הַיֵּינוּ עִם הָאָרֶץ, הַחֲשׂוֹד שְׂאִינוּ מְעַשֵׂר, וְאֶת שְׂאִינוּ מְעֵשֶׂר וְמֵה שֶׁגָּבוּ מִמֵּי שְׂאִינוּ מְעַשֵׂר, שֶׁהוּא דְּמַאי, נוֹתְנִים לְמְעֵשֶׂר הַיֵּינוּ לְעֲנֵי יְחִבְרֵי שֶׁהוּא מְעַשֵׂר, וְנוֹתְנִים לוֹ כְּמוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָה כְּדִי שְׁלֵא יִפְסִיד אֶת הַחֶלֶק שֶׁהוּא מְעַשֵׂר. נִמְצָאוּ כָּל הָאָדָם אוֹכְלִין מִתְּקוֹן בְּבָלִי מִבּוֹאֵר טַעֲמָם שֶׁל בֵּית שְׁמַאי, שְׁחוֹלְקִים הֵם עַל תְּנַא קִמָּא וְהֵם סוֹבְרִים, שְׂאִין מְאָכִילִים אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי, וְלִפִּי שִׁיטַת הַחֲלוּקָה שֶׁל בֵּית שְׁמַאי נִמְצָא שְׁכּוֹלֵם אוֹכְלִים בְּסוּף אוֹכֵל מִתְּקוֹן (מְעוֹשֵׂר). וְחֲכָמִים שְׁחוֹלְקִים אֹמְרִים: גּוֹבִין סְתָם מִכֹּל אָדָם, וּמְעַרְבְּבִים אֶת כֹּל מֵה שֶׁקִּיבְלוּ מִכֹּל הָאֲנָשִׁים בְּכָלִי אֶחָד, שְׂאֵם יִגְבוּ בְּשָׁנֵי כָּלִים, בְּאֶחָד מִמֵּי שֶׁהוּא מְעַשֵׂר וּבְשָׁנֵי מִמֵּי שְׂאִינוּ מְעַשֵׂר, וִירָאָה עִם הָאָרֶץ שְׁחֲשׂוֹד בְּעֵינֵי הַגְּבָאִים, שְׁשָׁמִים אֶת מֵה שְׁנוֹתָן בְּכָלִי אַחֵר, לֹא יִרְצָה לְתַתּוֹת לְהֵם כְּלוּם, וְנִמְצָא שְׁמִמְעֵטִים בְּצְדָקָה, וּמְחַלְקִין סְתָם לְכָל הָעֲנִיִּים בְּשׁוּוֹה, וְהָרוּצָה לְתִקּוֹן לְעֵשֶׂר, אֶת מֵה שְׁחִילְקוּ לוֹ יִתְקוֹן יַעֲשֵׂר בְּעַצְמוֹ.

* בעניין הלכה זו יש מחלוקת בין הבבלי (ברכות מז, ע"א) לירושלמי, לפי הבבלי, מותר לעניים לאכול דמאי, ואינם צריכים לעשרו, אבל לפי הירושלמי, צריכים העניים לעשרו, הרמב"ם פוסק: "מותר להאכיל את העניים ואת האורחים דמאי, וצריך להודיעם, והעני עצמו והאורח, אם רצו לתקן, מתקנים" (הלכות מעשר י, יא).

[להצטרפות לקבוצת 2 משניות ליום לחץ](#)

[אתר ללימוד משניות ואמירת תהילים לפי שם הנפטר/ת \(קריאה/שמיעה\)](#)